

ACC. N:R M. 14799:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Olava Andersson, Lunnarp*
Härad: *Ingelstad* Berättare: *olika personer; se uppl. bla-*
Socken: *Kverrestad* Berättarens yrke: *dens bakside!*
Uppteckningsår: *1958* Född år i

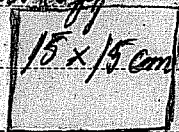
Det späda barnets klädsel och vård. s. 1-10.

LUF 97

Set späda barns kläder ut värd

Spädbarns kläder bestod av stjärtlapp, novellbinda, skjorta, av vit tunn bomestik, kort tröja, av flanelldatad pike' klöja av vit "skäftig" väv. mantel av vit flanel, binda av Kulört flanel.

stjärtlapp

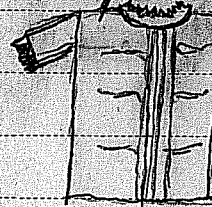
15 x 15 cm

novellbinda

50 x 10 cm.

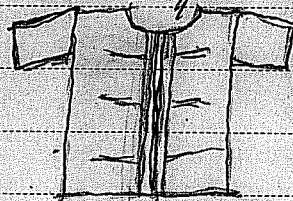
skjorta

färdig att rättsida

för att ej skada
det späda skinn

Kort tröja

Knäts med

tre parad

vita bomullsband

Binda ett sk. list

150 x 18 cm.

Blöjan var cirka 70 cm. i fyrkant, manteln
en aning större, även fyrkantig. Bindan som

ofta var sydd av enfärgad skär eller blå
flanell och kantad med tyg i en vikaad
färg var cirka $1\frac{1}{2}$ m. lång 15 & 18 cm. bred.
med knytband i ena änden.

Kan sydd minst en halvt dusen av
varje plagg. flera stjärtlappar.

Den lilla stjärtlappen lades i turkant
om stjärten. Navellindan lindades öfver naveln
kunt knoppen för en naveln ^{knä} ^{med} ^{band} ^{hållas} ^{en}.
Så på den man skjortan på, och denna knäts
med tre par band i ryggen utåfäst. Den
lilla tröjan. Blåjan viktes i turkant, lades
om ryggen och fram, och snibbarna viktes
om stjärten bakifrån och fram. Klappst
lades manteln och den var ju då pers stor
om den gick om lade en bra stycke och
håll blåjan på plats. Se lindades lister
uppfäst och ned och manteln hade viktes

upp över fätkna ett gott stycke och höll
på sin plats av lusten som man lindade
tebbaka uppåt en leit och knöt den därpå.
Så var lindbarnet färdigklätt. Sena
procedur kallades att svepa barnet.

För förening och skiftet) låg de lindade
omkring en halv år. Det kunde hända att
man den första månaden även lindade in
armarna. Och det berättas att en barnmorska
som låg med armarna inlindade
att hon blev styv i armarna, men att hon
förstas blev lite bättre och rörligare när hon
blev vuxen.

Det var ingen närmare skillnad i klädseln
för flickor och pojkar utom att att pojkar
i allmänhet hade blårutiga eller blårandiga tröjor
och flickor skära. Den blå färgen för pojkar
och skära för flickor gick också igen i dop-

dräkten på så sätt att pojken hade blått
sejdrband och flikar skärt knutit om dräkten.
Den alltid var vit, Sopsdräkten lönades ofta,
men späd barns utstyrelsen skaffade man i all-
mänhet nytt ut den gick ju i allmänhet från
den barnet blev det andra. Man hade ju i all-
mänhet stora barnstavar för. Sopsdräkten var
den nämligen av vitt tunt tyg ut cirka 1 1/2
m. lång. Ofta syddes den av moderns brudslöja.
Den spets var isatt runt halsen, en bit från
midjan och ärmarna avslutades med en
rynkad spets som också fanns runt kalsonen.
Och vid denna högtidliga tillfälle hade man ju
en finare skjorta och tröja. På huvudet hade
barnet en liten mössa ofta av rött glansigt
tyg och broderad med pärlor och glitter.
(En sådan mössa finns ännu bevarad från
min förälderns)

Omkring år 1910 slutade man med att låta
barnen ligga svepta så lång tid. Bättre
en månad lindade man dem lösare och inte
så långt mer på fjätterna och på nätterna
var de klädda i en nappåse. Den var sydd
som en lös påse och bandes på strac nedanför
armarna. Och efter en par månader kläddes
de i en kalf. Omkring slutet på 1800-talet
och fram till sekelskiftet hade barnen en lös
kalf som räckte nästan till galvot, skorta och
håja under men inga byxor. Så låt man.
Den ibland så klädda tius de var en par-å
gamla. Kalfen kallades slum.

Det var inte så stor skillnad på klädseln till
vårda och fest. Lite finare skjorta med brodyr.
krage och håja av vitt fint tyg. Till utdräkt
sygde man en skel av barnet.

Vid barns skötsel hade man vanligt
vatten till bad. Man pudrade med potatis-
mjöl, senare med Talk. Jordau man skälte
barnet hade man det i knölet. Man brukade
inte väga det. Det var en mycket enkel
utrustning barnmorskorna för hade med sig
när de for ut på förlorsning "en armakorg
med en sat i och en flaska Skott manschappas"
säger en berättare. På natten låg barnet hos
modern och på dagen i en vagg. Senare var
i gamla tiden bäddad med halm och över
halmen en kläja, så hade man en arngäms.
Kudde under huvudet och på sig hade bar-
net en långkudde stappad med fjäder och
överpå denna kudde ett vitt s.k. "pudestopp"
med infärd vots. Senare bäddade man inte
med halm utan hade istället en liten madress
eller fjäderkudde och överpå denna två stycken

varduk ock dāpā en lēlja. Nā man lādē
barnet med i vaggan. Teis sāmna skulh man
alltid lējga det fē sāmna vīd sām det legat
nā det diat. Nā brukade gr det di innan
det skulh sāmna. Vaggan stod i vardrum-
met. För aū barnet, nā det blev lēl stōr
ock sjēlv kunde rēsa sig, iul skulh falla av
vaggan band man vī brēu band vīr
bōdden. I vaggan lēg barnet vī lāng det
fick plats dā, och teis nāsta bān kom.

Nū dia kallades aū "pātā" "Pātā-
glytū," kallades aflā dibarnet. Det besātes aū
en fājke aū hāu fick lov aū dia teis hāu var
vī par trē aū ock aū hāu dā brukade sāja
teis vīn mor: "lātū dij mor mens jōg pātā"

I vārliga fall slutade man med digivning
nā barnet var vī aū. För tredje man aū
sā lāngt sām barnet diade blev intē

modren med barn ja° nytt och därför lät
man dem ofta dia ja° länge som möjligt.

En modren händelse skulle få stort
när hon hade dibarn tuggade hon smögas
och lade denna tugga in i en limmlapp
som barnet kunde hemmas borta vara fick suga
(Huset för 1800. året)
ja. När barnet skulle vägas så med de
smöror man ibland bränner ja° brösten
eller senare. För gav man barnet ofta av-
vängningen utspädd konjakk, men senare
förstod man att denna var för kraftig och spädde
den ut den med vatten.

När barnet hade ont för tandsprickning fick
det tugga ja° violer. Inötnapp användes
mycket för:

Bland gamla vaggvisor minns jag sär-
skilt en med orden: "Gör att du lillt lillt
lamm uti den gode Herdens famn, hans

fännen den är så stor och vid den räcker till
för dig och mig." Man brukade aldrig ta ut
barnen på promenad på vintern.

Så snart som barnet kunde krypa fick
det lov därtill. Och när det sedan skulle
lära sig stå sa man det i en s.k. "gung-
vagn". I en äldre köjade man lära det
gå. Så lade man en schalk runt bröstet, un-
der armarna på barnet och så gick man
bäjd och hån i schalkens ändar. Det ansågs
inte nyttigt att lära den gå för tidigt.

Det var vanligt att någon äldre anhörig
satt och vaggade barnet. Samtidigt brukade
de de sticke strumpor. Fadern passade inte
barnet ofta, kanske en och annan gång när
modern var borta i något ärende eller om
barnen någon gång var särskilt besvärliga.
Hon berättar brukar citera en ~~man~~ man

såu se: "Man e en Guds gåve, men para
Den e en f-nns plöja".

Lekar såu man brukade sysselsätta
småbarn med var sin lilla "titt ut"

"klappa kaka", eller gunga den på fjätterna.

När man någon gång hade spödbarnet
utvecklas bar man det ofta på armen.

Om man vid barnets skötsel hade
besvär med naveln så att den ville krypa
ut lade man en finger i den som tryck
inman man lindade navelsbindan om.

först plöjades en linnelapp runt benen.

Denne skildring gäller i allmänhet
brukare och arbetarbefolkningen under
slutet av 1800- och början av 1900-talet.
och lantbrukarbefolkningen på landet.